

VIESTINNÄN VALINTAKOE 10.6.2003

Kirjakoe (18 pistettä)

1. Esittele viestinnän välinevetoista historiaa demokratian näkökulmasta. Millaisia haasteita kukin vallitseva kommunikaation muoto asettaa demokratian toteutumiselle? Pohdi digitaalisen viestinnän ja demokratian suhteita aineiston avulla. (6 p.)

- Viestintäympäristön muutoksen voi nähdä kytkeytyvän tiiviisti valtasuhteiden kehitykseen (0,25)

Puhetaidon kulttuuri

- kielen syntyminen mahdollisti yhteistyön, yhteisöllisyyden ja yhteiskuntien syntyminen (0,25)

→ viestintärakenteen puolesta yhteisöt demokraattisia, ihmiset toimivat yhteistyössä keskenään (0,25)

Kirjoitustaidon kulttuuri

- kirjoitustaidon kehittyminen vaikutti yhteisöihin erottelevasti; se vahvisti yhteiskunnallista eriarvoisuutta ja ylläpiti eliitin valtaa ja vallitsevaa yhteiskuntajärjestystä (0,25)
- kirjoitustaidon myötä virkamiesten valta lisääntyi ja paikalliset tavat korvautuivat yleisemmällä laeilla ja säädöksillä. (0,25)

→ demokratian kannalta kirjoitustaito lisäsi eliittien valtaa ja vallan keskittymistä (0,25)

Kirjapainotaidon kulttuuri

- kirjapainotaito käänsi kehityksen demokraattisempaan suuntaan: tiedon niukkuuteen perustuvat valtarakenteet oli mahdollista kyseenalaistaa (0,25)
- myös ajatus objektiivisesta tiedosta tuli mahdolliseksi (0,25)
- kirjapainotaidolla oli erityisen suuri merkitys julkisuuden idean muutokseen: julkisuudella tarkoitettiin (kaupunki)valtiota koskevista päätöksistä käytävän väittelyn konkreettista areenaa (0,25)

→ kirjapainotaito tavallaan levitti kirjoitustaidon kulttuurin laajemmille yleisöille → demokratisoituminen. Toisaalta lukutaito ja kirjoitustaito säilyivät yhä harvojen taitoina. (0,25)

Sähköisen viestinnän kulttuuri

- 1900-luvulla käynnistyi ”puhetaidon paluu” ja sähköisen viestinnän kausi, jolloin julkisuuden luonne on muuttunut visualisoitumisen, assosiatiivisuuden kasvun ja joukkoviestinnän ja elämäntapojen entistä tiiviimmän yhteenkytkeytymisen myötä (0,25)
- osin mittakaavaltaan globaali sähköinen viestintä on yhtäältä yhdentänyt kulttuureja ja toisaalta kiihdyttänyt niiden monimuotoistumista. (0,25)

→ demokratian kannalta kehitys ollut kaksisuuntaista. Yhtäältä joukkoviestintä on harvojen käsissä (pääsy) toisaalta monien saatavilla. Vallankäytön mahdollisuudet tehostuvat (esim. globaalisti yhteiset hetket, ylikansallisesti keskittyvä omistus tms.) mutta kansalaisten mahdollisuudet valita ja tulkita viestejä omista näkökulmistaan kasvavat myös. (0,25)

Digitaalinen ja verkostoitunut nykyisyys/tulevaisuus

- digitaalisen viestinnän voi ajatella merkittäväällä tavalla parantavan tiedon saatavuutta eli periaatteessa demokratisoivan yhteiskuntaa entisestään (0,25)
- viestinnän käynnissä oleva infrastruktuurin muutos (verkostoituminen) muuttaa osaltaan julkisuuden ja joukkoviestinnän luonnetta. Puhutaan erikoistuneista, entistä osallistuvammista osajulkisuuksista ja joukkoviestinnän kuolemasta. (0,25)

→ demokratian kannalta kaksisuuntainen kehitys syvenee. Tiedon saatavuus paranee, mutta tiedon yhteisöjä koossapitävä voima murtuu. Myös tiedonkäsittelyn taidot tulevat olennaisiksi → on osattava valita ja punnita tiedon arvoa kussakin kontekstissa. (0,25)

- Aineisto esittelee digitaalisen viestinnän demokratian mahdollisuutena: digitaalinen viestintä mahdollistaa osallistumisen, uudentyyppisen yhteisöllisyyden, oppimisen ja kansalaisuuden muodot sekä laajentaa sananvapauden käyttömahdollisuuksia yksittäisen ihmisen tasolla. (0,5)
- aineiston mukaan demokratian ongelmat näkyvät digitaaliseen viestintään ja ylipäätään teknologiaan liittyvissä käytännöissä, eli teknologisten resurssien ja ennen kaikkea teknologisen osaamisen hallinnassa. Nämä käytännöt tuottavat eriarvoisuutta niin sukupuolten, luokkien, ikäryhmien kuin alueidenkin välillä. (0,5)
- digitaalinen viestintä on pikemminkin syventänyt olemassa olevia sosiaalisia eroja, kuin kuronut niitä umpeen (0,5)
- aineistossa demokratia saa laajemman merkityksen kuin Kuneliuksen esittelemässä välinevetoisessa historiassa: demokratialla tarkoitetaan poliittisen osallistumisen mahdollisuuden lisäksi myös tasa-arvoisia mahdollisuuksia viestintään liittyvien resurssien käyttöön. (0,5)

2. Analysoi sukupuoleen liittyvien käsitysten rakentumista semioottisesta näkökulmasta. Käytä esimerkkinä tulkintaasi julkisuudessa käydyistä naispresidenttiä ja naispääministeriä koskevasta keskustelusta. (3 p.)

Semioottisesta näkökulmasta:

- Viestintä on todellisuuden tulkitsemista (0,25). Tulkintatyö on aktiivista toimintaa, jossa ihmiset työstävät omaa kokemustaan kulttuurin tarjoamin sanomin ja merkein. (0,25) Kulttuurissa kiertävät yhteisesti jaetut käsitykset sukupuolista ja niiden ominaisuuksista esimerkiksi konnotaatioiden ja myyttiketjujen muodossa (0,25). Sanomien tuottamisessa käytetyt merkkijärjestelmät asettavat rajoja ainakin sille, minkä sanominen kulttuurissamme on helppoa ja minkä vaikeaa – jotkut asiat näyttävät ”normaaleilta” toisen sukupuolen yhteydessä, toisen eivät. (0,25).
- Tulkinta on kontekstisidonnaista toimintaa, jossa ratkaisevaa on tulkintaa kehystävä käytännön tilanne (0,25). Konteksti vaikuttaa oleellisesti siihen, millaisia ”paikallisia” merkkijärjestelmiä käytämme maailman ja itse tilanteen tulkitsemiseksi. Toisaalta sukupuoli voi toimia merkityksellistämisen kontekstina (0,25).

Esimerkiksi seuraavanlaisista julkisen keskustelun analyysistä on annettu pisteitä. Täydet pisteet on saanut esittämällä kolme perusteltua, semioottikan teorioihin perustuvaa huomiota julkisesta keskustelusta ja sen konteksteista:

- julkisuudessa puhuttaessa vain nainen näyttää sukupuolelta, ei ole *mies*pääministeriä, mutta *nais*pääministeri kylläkin. (0,5)
- sukupuoli tuo myös värinsä keskusteluun, *nais*presidentistä puhuttaessa muistetaan mainita asut, värit, sävyt ja tunnelmat useammin. (0,5)
- pääministerin ja presidentin sukupuolesta puhuminen ja/tai heidän ulkonäkönsä tai asuvalintojensa kommentointi rikkoo politiikasta puhumisen konventioita ja sekoittaa politiikasta puhumiseen tavat puhua ja mieltää naissukupuoli (0,5)
- julkisessa keskustelussa näyttäisikin, että sekä tilanne (politiikasta puhuminen) että politiikkojen *naiss*kukupuoli tuovat omat mausteensa keskusteluun (0,5)

3. Määrittele lyhyesti diskurssin käsite. Jäsennä aineistotekstin keskeinen sisältö määritelmäsi avulla. (3 p.)

Diskurssit ovat

- historiallisia (0,25) kielenkäyttötapoja (0,25), jotka
- mieltävät maailman tietystä näkökulmasta käsin (0,25)
- rajaavat osallistujien puheoikeuksia, (0,25)

- ohjaavat ihmisten toimintaa ja (0,25)
- luovat sosiaalista todellisuutta (0,25)

Aineistoteksti on katsaus erilaisiin digitaalista viestintää ja demokratiaa koskeviin akateemisiin keskusteluihin (0,25) Tekstiä kirjoittaessaan Sassi on jäsentänyt keskusteluita diskurssianalyttisesti, nimenomaan sen perusteella, mistä näkökulmasta kukin keskustelutraditio digitaalisen viestinnän ja eriarvoisuuden suhdetta pohtii. (0,25) Hän on erottanut toisistaan 4 näkökulmaa:

- teknis-hallinnollinen näkökulma, joka katsoo eriarvoisuutta teknologian hallinnan ja resurssien jakautumisen näkökulmasta (0,25)
- sosiaalisten rakenteiden näkökulma, joka näkee teknologian ja yhteiskunnan suhteen vuorovaikutuksena (0,25)
- informaatorakenteiden ja syrjäytymisen näkökulma, joka liittää digitaalisen viestinnän osaksi laajempia informaatio- ja kommunikaatorakenteita sekä yhteiskunnallisten resurssien verkostoa. (0,25)
- modernisaation ja kapitalismin näkökulma, joka sisällöllisesti täydentää edellistä, mutta syventää näkökulmaa keskittymällä ko. rakenteiden synnyn syihin. (0,25)

Täysiin pisteisiin on yltänyt vastauksella, jossa on tehtävänannon mukaisesti jäsennetty aineistotekstin keskeistä *sisältöä*. Kaksi pistettä on voinut saada vastauksesta, jossa on ansiokkaasti jäsennetty aineistotekstiä ja sen muotoa (akateemisen diskurssin tunnusmerkit, puheoikeudet tms.).

4. Esittele journalismin vaiheita poliittisen julkisuuden näkökulmasta. Miten journalismin tarina käsityksesi mukaan jatkuu verkon tullessa ”yleismediaksi”? (3 p.)

- poliittisella julkisuudella tarkoitetaan vapaan yhteiskunnallisen keskustelun areenaa, jonka puitteissa päättäjien toimet tulevat nähdyiksi ja kyseenalaistetuiksi keskustelussa (0,25)
- Journalismin vaiheet tästä näkökulmasta:
 1. eliittilehdistö: ei voi vielä puhua varsinaisesta poliittisesta julkisuudesta, pikemminkin suojeltiin lehtien sisältöä poliittiselta ainekselta (ns. autoritaarinen sananvapaus) (0,25)
 2. poliittinen lehdistö: liberalismien myötä syntyy poliittinen julkisuus; herää ajatus siitä, että julkinen keskustelu pitää yhteiskunnan raiteillaan (näkyvät mm. first amendmentissa) (0,25) Lehden funktioksi tuli koota yhteen samalla tavalla ajattelevia ihmisiä; ero toimittajan ja poliitikon välillä ei ollut kovin selkeä. Julkisuus ei usein kuitenkaan toiminut keskustelun ihanteiden mukaisesti, vaan vahvasti kansallisvaltioiden, sosiaalisten kerrostumien tai aateryhmien identiteettieroja. (0,25)
 3. kaupallinen lehdistö: lehden tavoitteeksi tuli tuottaa voittoa ja saavuttaa mahdollisimman suuria yleisöjä. Uutinen irrotettiin politiikasta, journalismi ammatillistui ja faktapohjaistui. (0,25) Journalismi ei tietenkään lakannut käsittelemästä politiikkaa, mutta otti siihen uuden näkökulman asettumalla kansalaisten puolelle vallanpitäjiä vastaan. (0,25)
 4. verkko yleismedianana:
 - o Suomessa verkko on laajalle levinnyt, mutta muualla maailmassa yksittäisten ihmisten pääsy verkkoon ei ole itsestään selvää. (Onko edes perusteltua puhua yleismediasta?) (0,25)
 - o Verkko yhdistää piirteitä perinteisistä medioista (journalistia tekstejä, uutisia, videopätkiä, radioääntä), mutta tarjoaa lisäksi valtavan määrän erilaisia osallistujien eritasoiselle aktiivisuudelle perustuvia palveluita. (0,25)
 - Journalismin tarinan voi ajatella tavallaan ohenevan verkon tullessa yleismediaksi, journalistisen materiaalin määrä ja merkitys pienenevät suhteessa muuhun tarjontaan. (0,25) Poliittisen julkisuuden ideaa hämärtää

yksittäisten ihmisten mahdollisuus päästä toimittajien kanssa samoille tiedon lähteille. Pessimistisimmät ovat puhuneet poliittisen yleisjulkisuuden kuolemasta ja siitä, että sen korvaavat erikoistuneet osajulkisuudet (0,25)

- Toisaalta poliittisen julkisuuden idean sisältämällä keskustelun ihanteella on mahdollisuus kukoistaa ko. osajulkisuuksissa. (0,25) Tämä edellyttää toimittajilta uusien ammatillisten vaatimusten ja toimintatapojen omaksumista ja yleisöiltä uutta asennoitumista journalismiin. (0,25)

5. Mitä tarkoitetaan

a) massoittumisella? (1 p.)

- Massoittuminen liittyy erotteluun yhteisöllisen (Gemeinschaft) ja yhteiskunnallisen (Gesellschaft) järjestyksen välillä; yhteiskunnissa järjestys perustuu markkinoihin ja syntyy ajatus yleisöstä massana (0,25).
- Ajatus massasta viittaa pikemmin jäsenten keskinäisiin suhteisiin kuin kokoon tai määrään; massayleisö on suuri, heterogeeninen ja koostuu ihmisistä, jotka eivät tunne toisiaan (0,25).
- Joukkoviestinnän ajatteluaan kiihdyttävän yhteiskunnan massoittumista, sillä joukkoviestinnän sisällöt ja asioiden käsittelytapa saavat ihmiset vieraantumaan paikallisista käytännöistä ja suuntautumaan välittömän elämänpiiriin ulkopuolisiin asioihin (0,25)
- Toisaalta on ajateltu, että joukkoviestintä voisi luoda massayleisöjen sijaan julkisyhteisöjä puhuttelemalla ihmisiä tavalla, joka purkaa massoittumista (0,25).

b) hegemonialla? (1 p.)

- Italialaisen yhteiskuntateoreetikon Antonio Gramscin käsite 1930-luvulta (0,25), joka kuvaa ideologian tekemää valtatyötä
 - hegemoniaksi kutsutaan vallitsevan ideologian tekemää jatkuvaa ja moniulotteista työtä, jonka puitteissa ideologia pyrkii uusintamaan itseään (0,25)
 - hegemonia näkyy arkisissa käytännöissä (0,25)
 - hegemoniset käytännöt ovat usein alistavia, joten niissä työtetään ”alistettujen alistettuna olemisen kokemusta” (0,25)
 - Viestinnän tutkimukseen ajatus hegemonisesta kamppailusta on tuonut mukaan kysymyksen tutkimustyön poliittisuudesta: tutkimuksen tavoitteeksi tulee purkaa artikulaatioita, joilla vallitseva hegemoninen valtablokki tulkitsee maailmaa. (0,25)
- Täydet pisteet on saanut luettelemalla neljä faktaa hegemoniasta.

c) kaksisuuntaisella arvotyöllä? (1 p.)

Joukkoviestintä ylläpitää arvoja ja normeja ainakin kahdella tavalla:

- tarjoamalla materiaalia, jonka varassa yleisö voi uusintaa omaa arvo- ja normijärjestelmäänsä → esimerkkinä vaikkapa mainonta (0,25)
- tarjoamalla omia arvojaan ja normejaan ihmisten käytettäväksi → esimerkkinä vaikkapa kansalaisjournalistiset hankkeet, joissa pyritään valtaistamaan kansalaisia (0,25)
- nämä kaksi tapaa eivät ole toisistaan irrallisia, vaan arvotyö on kaksisuuntaista: joukkoviestinnän arvot resonoivat muun yhteiskunnan arvojen kanssa eli niiden on oltava kulttuurisesti ymmärrettäviä (0,25) → joukkoviestinnän voi ajatella samanaikaisesti synnyttävän ja tyydyttävän yhteiskunnallista ja kulttuurista alkuperää olevia tarpeita (0,25)

Aineistokoe (18 pistettä)

1. **Sassi esittelee artikkelissaan verkkoviestinnän yleistymiseen liittyviä ”pieniä”, ”keskisuuria” ja ”suuria” huolia. Millaisia näkemyksiä i) yhteiskunnasta ja ii) viestinnästä ja sen roolista yhteiskunnassa löytyy näiden eritasoisten huolien takaa? (6 p.)**

Pienet huolet

- liittyvät erityisesti internetiin; pääsyyn, käyttötaitoihin sekä verkon sisältöihin (0,25)
- eriarvoisuutta tarkastellaan näiden tekijöiden suhteen (0,25)
- yhteiskuntanäkemyks hallinnollinen, teknokraattinen, funktionalistinen (0,25)
- julkisen sektorin tehtäväksi nähdään erojen ja eriarvoisuuksien tasoittaminen (0,25)
- eriarvoisuuteen liittyvien ongelmien keskeisenä poistamiskeinona nähdään koulutus ja koulujen varustaminen internet-yhteyksillä (0,25)
- viestinnän rooli eriarvoisuuden tasoittumisen kannalta keskeinen; välineiden on oltava kaikkien saatavilla ja niiden lukutaidon kaikkien hallittavissa jotta demokratia voi toteutua. (0,5)

Keskisuuret huolet

- tutkimuksellisempi näkökulma, jonka lähtökohtana ovat yhteiskunnan sosiaaliset rakenteet sekä teknologian ja yhteiskunnan vuorovaikutussuhteet, joissa kumpaa tahansa voidaan pitää hallitsevana tilanteista riippuen (0,25)
- internetin ja digitaalisen median käyttöön liittyviä eriarvoisuuksia verrataan nimenomaan sosiaalisiin rakenteisiin(0,25)
- tietokoneiden ja internetin laajasta levinneisyydestä huolimatta informaattorikkaiden ja informaatioköyhien välillä nähdään pysyä, rakenteellinen ja myös internetin käyttöön liittyvä eriarvoisuus (0,25)
- yhteiskuntanäkemyks yhä vähemmän teknologiaoptimistinen ja/tai funktionalistinen sekä enemmän kriittinen (0,25)
- viestinnällä myös yhteiskunnallisia funktioita, tärkeää siksi, että viestintärakenteet itsessään tuottavat ja uusintavat eriarvoisuutta (0,5)

Suuret huolet (+ kapitalismi ja modernisaatio)

- kriittinen näkemys yhteiskunnasta
- yhteiskunnan eriarvoiset rakenteet tuottavat eriarvoisia mahdollisuuksia viestintään

2. **Kunelius esittelee kirjassaan median tehtäviä funktionalistisen yhteiskuntateorian näkökulmasta. Pohdi ko. tehtäviä ja verkon mahdollisuuksia niiden täyttäjänä. (6 p.)**

Funktionalistinen yhteiskuntateoria mieltää yhteiskunnan orgaanisena kokonaisuutena, jossa jokaisella yhteiskunnan osalla on omat tehtävänsä. Funktionalistisen sosiologian klassikon Talcott Parsonsien mukaan jokaisen yhteiskunnan on huolehdittava ainakin resurssien keräämisestä ja koordinoinnista, päämääriä koskevasta päätöksenteosta ja niiden saavuttamisesta, kiinteyden ylläpitämisestä sekä jatkuvuuden säilyttämisestä ja jännitystilojen laukaisemisesta. Myös joukkoviestintä toteuttaa osaltaan näitä funktioita. Ilman joukkoviestintää moderni yhteiskunta ei toimi, sillä media on yhä tärkeämpi toimintakenttä muille yhteiskunnallisille toimijoille. (1)

- joukkoviestintä ja yhteisökiinteyden: monen mielestä median merkittävin yhteiskunnallinen funktio on nimenomaan yhteisökiinteyden ylläpito yhteisiä huomion kohteita osoittamalla ja me-henkeä synnyttämällä. Yhteiset puheenaiheet ovat tärkeitä yhteisöllisyyden kokemuksen kannalta ja ajatus meistä keskeistä identiteettityössä. Media kertoo meille yhä uudestaan versioita myytistä, joka kertoo meille keitä olemme ja keitä emme ole. Median vaikutukset ovat kuitenkin kaksisuuntaisia: yhtäältä media vähentää yhteisökiinteyttä paikallisella tasolla, toisaalta lisää sitä kulttuurisella tasolla. (0,5)
 - verkko: verkko teknologiana voisi mahdollistaa yhteisökiinteyden lisäämisenkin, mutta käytännössä verkko toimintalogiikkansa puolesta hajottaa perinteistä, kansallisvaltion sidottua yhteisöllisyyttä ja sen julkisuuksia. Sen sijaan se tuottaa uudenlaisia, pienempiä, yksilöiden ja ryhmien intresseistä kumpuavia yhteisöjä ja uutta yhteisöllisyyttä yli sosiaalisten tai valtioiden rajojen. Verkko voi jopa mahdollistaa sellaisia yhteisöjä ja identiteettejä, joita välitön ympäristö ei hyväksyisi. (0,75)
- joukkoviestintä ja jatkuvuus: median sisällöt ja toimintamekanismi perustuvat emoyhteisön arvoille ja normeille, ja kaksisuuntaisen arvotyönsä kautta media uusintaa ja vahvistaa näitä (esimerkiksi uutistoiminta ja uutiskriteerit yhteiskunnallisten arvohierarkioiden ylläpitäjinä/uusintajina). (0,5)
 - verkko: toimii periaatteessa arvojen ja normien uusintajana siinä missä muutkin joukkoviestimet. Toisaalta verkko muotonsa puolesta tukee pienempiä, erikoistuneita yhteisöjä ja mahdollistaa näille erityisten arvojen ja normien vahvistamisen. Koko yhteiskunnan tasolla tämä on nähty jopa ongelmana (pedofiilit, pornon ylikorostuminen tms.) Näyttää myös siltä, että verkko on omiaan vahvistamaan niitä sosiaalisia eroja, joita väestön piirissä on jo olemassa. Niinpä se toimii viestintämuodoistaan huolimatta perinteisempien medioiden tavoin. (0,75)
- joukkoviestintä ja päätöksenteko: media valvoo kansalaisten puolesta julkisen vallan käyttäjiä. Se on myös tärkeä koneisto päätöksentekojärjestelmän toimivuuden kannalta kahdessa mielessä: eliitin keskinäisenä viestintäkanavana sekä tehdyistä päätöksistä tiedottajana. Media myös ylläpitää päätöksentekojärjestelmän uskottavuutta. (0,5)
 - verkko: mahdollistaa nopean ja laaja-alaisen tiedon hankinnan, päästää kansalaiset samoille lähteille toimittajien kanssa. Siinä mielessä verkko mahdollistaa tehokkaamman vallanpitäjien valvonnan ja lisää päätöksenteon läpinäkyvyyttä. Toisaalta valvontafunktion toteutuminen edellyttää yleistä tietoisuutta ja keskustelua. Mikäli jaettu julkisuuksia ei synny, edellytetään käyttäjiltä melkoisen suurta henkilökohtaista harkintakykyä. (0,75)
- joukkoviestintä ja resurssit ja niiden koordinointi. Yksinkertaisimmillaan median tehtävä kytkeytyy siihen, että taloudellinen tehokkuus on monessa mielessä riippuvainen toimivista viestintäyhteyksistä. Lisäksi media välittää eteenpäin, yksinkertaistaa ja dramatisoi muiden (tiede, virastot tms.) tuottamaa tietoa ja tuottaa tietoa itse. Tässä tiedon levittämisessä median tehtävä on paitsi sisällöllinen, myös identiteettiin ja legitimitettiin liittyvä. (0,5)
 - verkko: mahdollistaa nopeat ja tehokkaat viestintäyhteydet, mutta keiden välille? Verkko on itsessään merkittävä taloudellinen resurssi, yhteyksiä eikä edes käyttötaitoja ole kaikkien saatavilla. Niinpä verkko voi tavallaan toimia ”itseään vastaan”. Tietyt ryhmät käyttävät verkkoa vain viihteenä – yhteiskunnalliset funktiot (ainakaan tietoresursseihin liittyvät) eivät toteudu. (0,75)

3. a) Millaisia merkityksiä käsitteet eriarvoisuus ja epätasa-arvo saavat Sassin artikkelissa? (2 p.)

- eriarvoisuutta esiintyy Sassin mukaan monella eri tasolla (0,25)
- se liitetään etnisiin eroihin, sukupuoleen, ikään, maantieteelliseen sijaintiin niin globaalissa kuin kansallisvaltion tai sitä pienemminkin alueen mittakaavassa, koulutukseen,

- elämäntapaan, positioon työmarkkinoilla, uuden teknologian käytön laatuun (viihde vai työ tms.) sekä käyttötaitoihin. (0,5 pistettä on saanut luettelemalla kuusi eriarvoisuuden muotoa)
- epätasa-arvoakin voi olla monenlaista, se voi olla luonteeltaan tilapäistä tai pysyvää (rakenteellista) ja se voi liittyä mihin tahansa eriarvoisuutta tuottavaan tekijään (0,5)
 - eriarvoisuus tuottaa epätasa-arvoa (0,25): Sassin tekstissä epätasa-arvo saa rakenteellisempia merkityksiä kuin eriarvoisuus (0,25)
 - toisaalta käsitteitä käytetään paikoin myös toistensa synonyymeina tai ainakin rinnakkain niin, että tarkempaa sisällöllistä erottelua ei tehdä (0,25)

3. b) Arvioi oman viiteryhmäsi tapaa käyttää uutta mediaa suhteessa näihin eriarvoisuuden määreisiin ja demokratiaan. (2 p.)

- oman viiteryhmän määrittely (0,5)
- oman viiteryhmän uuden median käyttötapojen kuvailu (0,5)
- Sassin erilaisten eriarvoisuuden määreiden läpikäyminen oman viiteryhmän kannalta relevantilla tavalla (0,5) Esimerkiksi vertaaminen kehitysmaiden nuoriin tai menneisiin tai tuleviin sukupolviin ei ole relevanttia, koska tehtävänannossa puhutaan omasta viiteryhmästä → vaikkapa käytön laadun, käyttötaitojen sukupuolierojen, koulutuserojen tms. pohtiminen tehtävänannon mukaista. Vastauksen relevanttiuden arvioinnissa keskeistä on tehty viiteryhmän määrittely.
- uuden median demokraattisen potentiaalın pohtiminen oman viiteryhmän osalta (0,5) → esimerkiksi tiettyjen eriarvoisuuksien uusintaminen, syrjäytyminen, erot todellisissa käyttötaitoissa ja käyttötavoissa: lisäävätkö pelitaidot demokratiaa? ja jos, niin missä mielessä?

3. c) Kuneliuksen kirjassa esitetään joukkoviestinnän vaikutuksettomuuden teesi. Voiko teesiä mielestäsi soveltaa keskusteluun verkosta ja demokratiasta? Miksi/miksei? (2 p.)

- vaikutuksettomuuden teesillä tarkoitetaan MCR-perinteen toisen vaiheen keskeisten tulosten tiivistymistä ajatukseen siitä, että joukkoviestinnällä on varsin vähän vaikutuksia. (0,25) Syyksi vaikutusten vähäisyyteen nähtiin aikaisemman käsitykset, joukkoviestinnän käytön sosiaaliset kontekstit ja käyttötavat sekä ns. mielipidejohtajat (0,25)
- teesiä kohtaan on esitetty sekä menetelmällistä kritiikkiä (pienet aineistot, mittaamisen problematiikka, vaikutuksen käsitteellistämisen ongelmat) (0,25) että poliittista kritiikkiä (tutkimustulosten tarkoitushakuisuus kaupallistuvan joukkoviestinnän aikana) (0,25)
- kritiikistä huolimatta vaikutustutkimuksen ajatukset elävät edelleen viestinnän tutkimuksessa ja nousevat erityisesti esiin uuden välineen tunkeutuessa markkinoille. Verkkoon ja sen demokratiaan liittyviin vaikutuksiin soveltaminen esimerkiksi seuraavasti:
 - o voi soveltaa, sillä verkko välineenä tarjoaa ennennäkemättömän paljon mahdollisuuksia tiedon valikoimiseen; vahvistaa siis jo olemassa olevia käsityksiä asioista ennemmin kuin aikaansaa muutoksia asenteissa tai tiedoissa. toisaalta tämä tuo esille kysymyksen vaikutuksesta: onko vanhan vahvistaminen vaikutusta vai pitääkö vaikutus määritellä muutokseksi? (0,5)
 - o verkon demokratisoiva potentiaali on ilmeinen, mutta toteutunee vain niiden osalta, jotka ovat yhteiskunnallisesti aktiivisia muutenkin (omaehtoinen tiedonhaku tms.) – yleisempi vaikutus todennäköisesti pieni (0,5)

Pisteitä on annettu perustellusta soveltamisesta/soveltamatta jättämisestä. Täydet pisteet (1) sovelluksesta on saanut, kun on ottanut perusteluissaan huomioon verkon välineenä sekä sen artikkelissa ehdotetun demokratia-potentiaalın.